El territori autònom inuit decideix en referèndum sobre les terres comunals

written by Jordi Vàzquez i Mir | 12 de maig de 2016

El referèndum es va celebrar el 10 de maig al territori autònom inuit (esquimal) del Canadà: Nunavut. Aquesta regió autònoma consta de més de 1.877.000 quilòmetres quadrats de terra. Per a tenir una comparativa, els Països Catalans tenen una superfície de 70.500 quilòmetres quadrats. Si hi afegim la part no terrestre, la zona autònoma de Nunavut és de 2.038.722 km^2.

Aquesta immensitat té una població, segons el darrer cens (2011) de 31.000 persones. Un 89 % s'identifiquen com a inuit. Hi ha una certa controvèrsia sobre la denominació de la població autòctona. Es tracta d'indígenes de la família lingüística esquimo-aleut. Dins de la branca esquimal hi trobem dos famílies: els inuit i els yup'ik, anomenats així a Alaska però yupik a Sibèria. Els yupik s'oposen a la pretensió d'anomenar a tots els esquimals inuit doncs creuen que és excloent. La majoria d'inuit canadencs, en canvi, troben ofensiu el nom «esquimal» argumentant que prové d'un terme que significa «menjador de carn crua». En canvi els inuit d'Alaska s'autoanomenen esquimals sens problema. Com diria Joan Fuster «qüestió de noms».

Una altra curiositat sobre els esquimals és no és cert que tinguin un centenar de mots per a la paraula «neu». Hi ha quatre substantius en les llengües inuit (la més important és l'inuktitut amb 34.000 parlants) per a referir-se a al neu. El cert és que amb desinències i derivats si que hi ha desenes de formes per a afegir, a aquests quatre substantius, adjectivacions de l'estat de la neu. Tampoc és cert que visquessin en iglús. Aquestes formacions eren habitables

temporals usats per anar de cacera i estades curtes similars a les casetes que hi ah repartides pel nostre país als camps de conreu. La majoria d'esquimals vivien en cases però sovint si les construïen, per motius climàtics, sota la terra amb una petita entrada exterior.

Iqaluit, Nunavut a Canadà

Avui viuen en petites poblacions sovint de cases prefabricades hereves dels antics assentaments. La capital de Nunavut, per exemple, Iaqluit, té poc més de 6.000 habitants. Les reivindicacions iniut al Canadà, iniciades per l'Inuit Tapiriit Kanatami de Tagak Curley, a principi dels anys setanta, van derivar en unes negociacions sobre l'autogovern. Aquestes van concloure els anys noranta amb un referèndum sobre la creació d'un territori autònom. El Canadà està dividit en 10 províncies i 3 territoris. El darrer ha estat Nunavut doncs el referèndum va aprovar per un 85 % la secessió dels Territoris del Nord. Aquesta es va formalitzar l'u d'abril de 1.999.

L'autogovern esquimal és notable a Nunavut. No existeixen partits i les persones electes ho són per prestigi social i com a independents. Aquest autogovern ha permès per exemple, tenir una legislació particularment dura envers l'alcohol o impulsar polítiques d'energies renovables. La dependència del petroli és un greu problema per a una zona de difícil accés. El poble inuit és un dels qui està alertant de forma més clara sobre el canvi climàtic que els afecta de ple.

Una de les conseqüències de l'autogovern va ser l'establiment

de terres comunals. Aquestes van passar a ser gestionades per les municipalitats inuit de forma comunal. Era una manera de garantir que les terres asseguressin un futur a tota la comunitat i no només a uns sectors. La gestió de les terres i el seu aprofitament ha estat posat en dubte per part del govern de Nunavut que va demanar que les terres es poguessin vendre a persones privades i/o empreses. El debat encès entre partidaris i detractors va acabar donant la decisió final al poble. I es va convocar un referèndum popular. Cada comunitat, de les vint-i-vuit que hi ha, tenia el poder de decidir sobre les seves terres comunals. Els opositors a la proposta van acusar el govern de plantejar la votació en un moment de l'any en que molts inuit, especialment els tradicionalistes, són de cacera i no podien votar.

El resultat, amb una participació mitjana del 34 %, va ser un rotund no. Les terres continuaran essent comunals sense excepció. En alguns casos, com a cape Dorset o Coral Harbour, el no ha obtingut déu vegades més que el sí. A Kimmurut encara ha estat més clar: 5 vots pel sí i 108 pel no amb un 44 % de participació. El govern inuit ja ha anunciat, davant la claredat dels sufragis, que no tornarà a haver un referèndum en el futur sobre l'estatut de les terres i que aquestes continuaran essent de les comunitats.